

خدمات فرهنگی آل بویه به تشیع و ایران

www.ketab.ir

تالیف:

امیرحسین بهجتی اردکانی

ویراستاری علمی:

علی سپهری اردکانی

سرشناسه	: بهجتی اردکانی، امیرحسین، ۱۳۸۰-
عنوان و نام پدیدآور	: خدمات فرهنگی آل بویه به تشیع و ایران / تالیف امیرحسین بهجتی اردکانی؛ ویراستاری علمی علی سپهری اردکانی.
مشخصات نشر	: قم: میراث ماندگار، ۱۴۰۲.
مشخصات ظاهری	: ۱۰۶ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۴۱-۳
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
یادداشت	: کتابنامه.
موضوع	: ایران -- تاریخ -- دیلمیان، ۳۲۰ - ۴۴۷ ق. Iran -- History -- Buyids, ۹۳۹ - ۱۰۵۵
شناسه افزوده	: سپهری اردکانی، علی، ۱۳۸۰-، ویراستار
رده بندی کنگره	: DSR۷۱۳
رده بندی دیویی	: ۰۴۸۵/۹۵۵
شماره کتابشناسی ملی	: ۹۳۸۱۵۲۵

- نام کتاب: خدمات فرهنگی آل بویه به تشیع و ایران
- نویسنده: امیرحسین بهجتی اردکانی
- ویراستار علمی: علی سپهری اردکانی
- ناشر: میراث ماندگار
- نوبت چاپ: اول / ۱۴۰۲
- تیراژ: ۵۰ جلد
- چاپ: وفا
- قیمت: ۹۸,۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۳۱۴-۸۴۱-۳

مرکز پخش: قم، خیابان معلم، مجتمع ناشران، طبقه سوم، پلاک ۳۱۸

تلفن: ۰۲۵۳۷۸۴۲۳۹۸

فهرست مطالب

پیشگفتار.....	۱۱
فصل یکم: آشنایی با آل بویه.....	۱۳
شناخت آل بویه.....	۱۴
واژه آل بویه.....	۱۴
پیدایش آل بویه.....	۱۴
مذهب آل بویه.....	۱۹
زبان آل بویه.....	۲۰
قلمرو و پادشاهان آل بویه.....	۲۱
الف. آل بویه در فارس.....	۲۱
ب. آل بویه در عراق.....	۲۱
ج. آل بویه در ری، همدان و اصفهان.....	۲۲
د. آل بویه در کرمان.....	۲۲

- ۲۲..... علل پیشرفت آل بویه.....
- ۲۳..... صفات آل بویه.....
- ۲۴..... الف. اطاعت محض از بزرگتر.....
- ۲۴..... ب. علاقه به امور دینی.....
- ۲۵..... ج. حسن سیاست و خوشرفتاری با مردم.....
- ۲۵..... د. دقت در امور مالی.....
- ۲۶..... *داستانی از معز الدوله.....
- ۲۶..... *توجه.....
- ۲۷..... علل شکست دولت‌های شیعه در این دوره.....
- ۲۸..... فصل دوم: خدمات فرهنگی آل بویه به مذهب تشیع.....
- ۲۹..... نقش آل بویه در پیشبرد تشیع.....
- ۳۲..... ترویج تشیع.....
- ۳۵..... بزرگداشت و احیای شعائر شیعه.....
- ۳۷..... الف. احیای جمله حی علی خیر العمل در اذان.....
- ۳۷..... ب. احیای شعائر حسینی و لعن قاتلان سیدالشهدا علیه السلام.....
- ۳۸..... ج. زیارت مشاهد متبرکه.....
- ۳۹..... د. حمایت از شعارنویسی به نفع شیعه.....
- ۳۹..... ه. تعطیلی و سوگواری روز عاشورا.....

و. سینه زنی و استفاده از شال سیاه	۴۰
ز. شبیه خوانی واقعه عاشورا و جنگ جمل	۴۰
ح. جشن و سرور عید غدیر	۴۰
ط. بزرگداشت نام و یاد امیر المومنین علیه السلام	۴۱
ی. احیای نماز جمعه	۴۱
ک. توجه به زائران کربلا	۴۱
اقدامات در جهت اتحاد شیعه و سنی	۴۲
* عضد الدوله و تنش های مذهبی	۴۵
توجه به بزرگان و علمای شیعه	۴۶
الف. تجلیل عضد الدوله از شیخ مفید رحمته الله علیه به خاطر مناظره	۴۷
ب. حمایت رکن الدوله از شیخ صدوق رحمته الله علیه	۴۹
ترویج معارف شیعه در دوره ی آل بویه	۵۰
الف. شکل گیری مهمترین آثار حدیثی شیعه در این دوره	۵۱
ب. تالیف کتب مهم رجالی در این دوره	۵۱
ج. گسترش کتب مربوط به غیبت امام زمان علیه السلام	۵۱
د. رواج تفاسیر روایی	۵۲
انتصاب محتسب	۵۲

- ۵۴..... تاثیر تشیع در ادب عرب
- ۵۵..... ساخت و بازسازی اماکن مقدسه و عتبات عالیات
- ۵۵..... الف. حصار مدینه النبی ﷺ
- ۵۵..... ب. حرم مطهر امیر المومنین علیؑ
- ۵۶..... ج. حرم مطهر امام حسین علیؑ
- ۵۷..... د. حرم مطهر حضرت ابوالفضل علیؑ
- ۵۷..... ه. حرم مطهر کاظمین علیهما السلام
- ۵۸..... و. حرم مطهر عسکریین علیهما السلام
- ۵۹..... ز. حرم مطهر شاهچراغ علیؑ
- ۵۹..... ح. مرقد حر بن یزید رباحی رضی الله عنه
- ۶۰..... فصل سوم: خدمات فرهنگی آل بویه به کشور ایران
- ۶۱..... نقش آل بویه در تمدن ایرانی اسلامی
- ۶۲..... گسترش علم و دانش
- ۶۶..... الف. ایجاد محل‌هایی برای تدریس و مناظره
- ۶۸..... ب. ایجاد دارالعلم‌ها
- ۶۹..... ج. انتشار کتاب و تاسیس کتابخانه
- ۷۲..... د. تالیف کتب مهم توسط دانشمندان ایرانی

ه. ایجاد رصدخانه و پیشرفت علم نجوم و ریاضی	۷۲
رواج ورزش‌های ایرانی	۷۳
رواج روزنامه	۷۴
رشد شعر و ادب	۷۵
تاثیر فکر و ذوق ایرانی در ادب عرب	۷۶
تربیت و آموزش کودکان و نوجوانان	۷۹
الف. رواج مکتب‌خانه در زمان آل بویه	۸۰
ب. رواج اسباب بازی	۸۱
ج. توجه به نوجوانان خوش استعداد	۸۲
پیشرفت هنر اسلامی-ایرانی	۸۳
الف. معماری	۸۳
ب. مصنوعات و منسوجات	۸۵
فصل چهارم: نکات پایانی	۸۷
عبرت‌های تاریخ	۸۸
سخن بزرگان	۸۹
آیت الله خامنه‌ای حفظه الله	۸۹
استاد شهید مرتضی مطهری رحمته الله	۹۱
حضور علمای شیعه در عرصه‌های اجتماعی	۹۳

پیشگفتار

«ایران در دوران اسلامی، در قرن سوم و چهارم و پنجم هجری، در قله‌ی دانش و تمدن و سیاست و اقتصاد جهانی قرار داشته. هیچ جای دنیا از شرق و غرب، از آسیا و اروپا در این حد نبودند؛ این به برکت اسلام بوده. ایران قبل از آن هرگز چنین اوجی را نداشته. در دوران سلسله‌های گوناگون ایرانی از آل بویه بگیرد تا غزنویان و سلجوقیان و بقیه، تا دوره‌ی صفویه این بخش از تاریخ ایران قابل مقایسه نیست^۱»

پس از ورود اسلام به ایران، حکومت‌های مختلفی به قدرت رسیدند. حکومت آل بویه جزو اولین حکومت‌های مستقل ایرانی پس از ورود اسلام به ایران و منشأ خدمات مختلفی از جمله، خدمات فرهنگی بود. این سلسله‌ی ایرانی اقدامات مفیدی در جهت ترویج مذهب تشیع داشته و بسیاری از شعائر شیعی را احیا کرد. ایشان پس از استقلال از حکام عرب، نه تنها به دین اسلام پشت نکردند، بلکه، بیشتر به فرهنگ اسلامی دلبستگی نشان دادند. آل بویه‌ی شیعی، نقش موثری در پیشرفت علم، ادب و فرهنگ اصیل ایرانی داشتند. برخی عصر آل بویه را اوج دوران شکوفایی فرهنگی ایران می‌دانند. در این کتاب سعی شده است، خدمات فرهنگی آل

بویه به مذهب تشیع و کشور ایران برشمرده و توضیحاتی ارائه شود. امید است که این کتاب مفید فایده بوده و مورد قبول حضرت حق تعالی واقع گردد.

پاییز ۱۴۰۲ - حوزه علمیه امام صادق علیه السلام اردکان

امیرحسین بهجتی اردکانی